

Jaarverslag 2023

**Regionaal
Expertteam Jeugd
Drenthe**

incl monitor

Doorontwikkeling Regionale Expertteams

Elke Jeugdhulpregio heeft een regionaal expertteam ingericht om ervoor te zorgen dat er voor elk kind passende hulp komt, ongeacht de complexiteit. Het Rijk heeft hier de volgende functies aan verbonden:

- Consult & advies en procesregie
- Signaleren & leren van complexe zorguragen

In Drenthe kenden we in dit kader Pracht (Project reductie interventieniveau acht = verblijf), daarna DExT (Drentse Expert Tafel). Vanaf 2024 zullen we de naam van de Drentse Expert-tafel wijzigen in Regionaal Expertteam Jeugd Drenthe (RET). Deze naam past bij de namen van de expertise teams uit de andere twee Noordelijke provincies en daarmee ondersteunen we de beweging die we in Noord-Nederland aan het maken zijn. We werken steeds meer bovenregionaal samen en krijgen zo zicht op de regionale verschillen en overeenkomsten.

Op die manier wordt signaleren en leren van complexe casuïstiek meer in samenhang opgepakt en ontwikkeld. Bij een nieuwe naam hoort ook een nieuw logo en een nieuwe website. Dit helpt bij de vind-, bereikbaar- en zichtbaarheid.

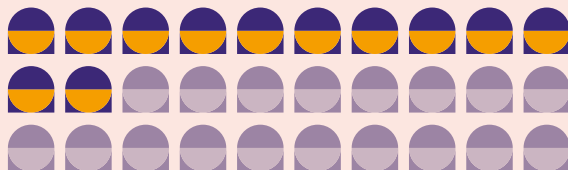
In dit jaarverslag is te lezen wat deze verandering inhoudt in 2024 en blikken we terug op 2023. We geven een beeld van de aanmeldingen aan de hand van de feitelijke gegevens die we registreren in de landelijke monitor. Daarnaast vindt er een verdieping plaats op basis van analyses.

Hiermee kunnen we niet alleen per jeugdige maar ook in het algemeen komen tot verbeterpunten in de zorg voor jeugd in Drenthe.

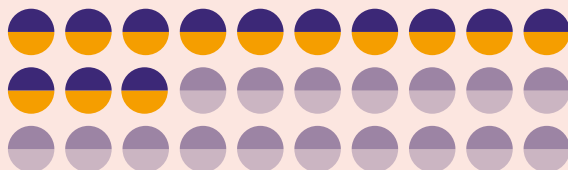
Algemene gegevens

Geslacht

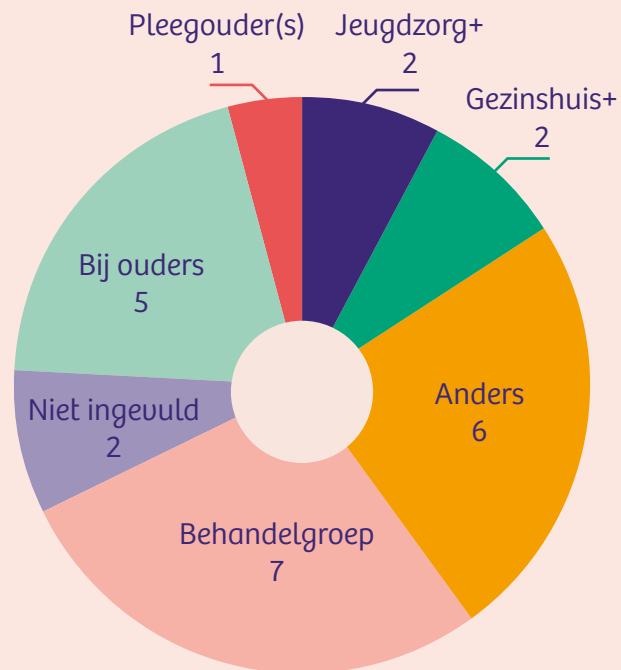
12 meisjes

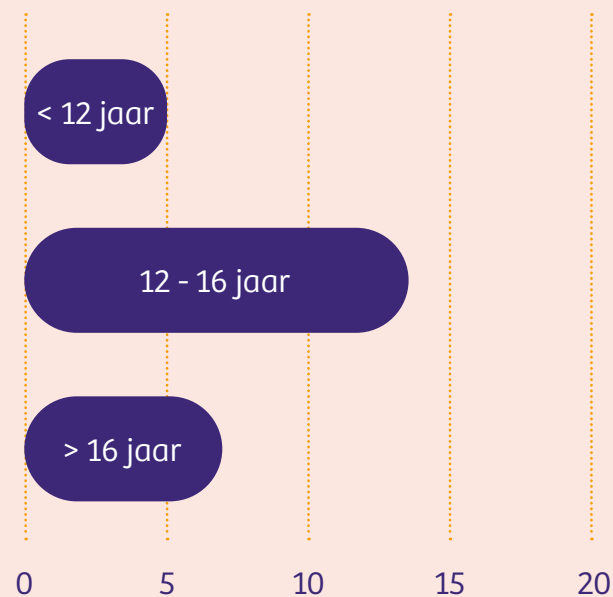
13 jongens

Verblijfsplek

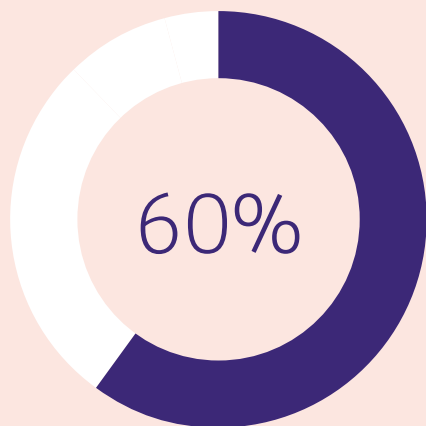

Leeftijd

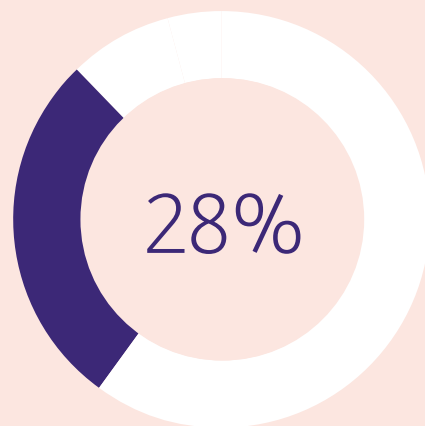

Type onderwijs

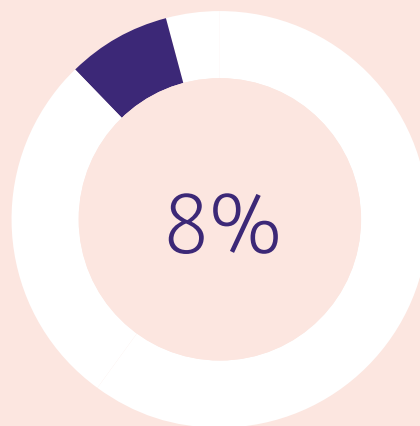
Geen onderwijs

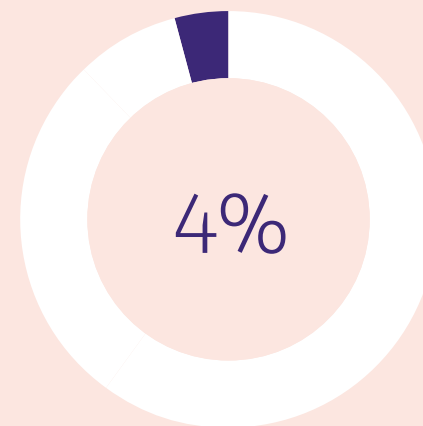
Speciaal onderwijs

Regulier onderwijs

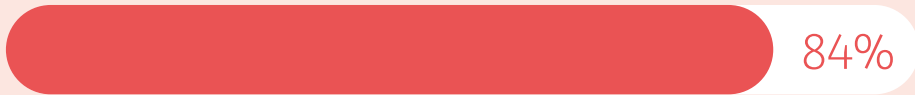

Onbekend

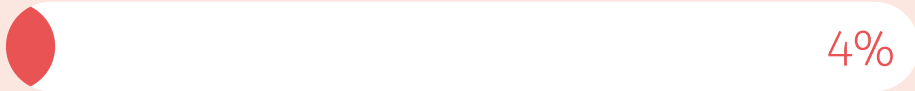

Zijn er problemen op school geweest?

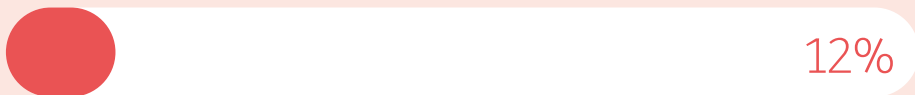
Ja

Nee

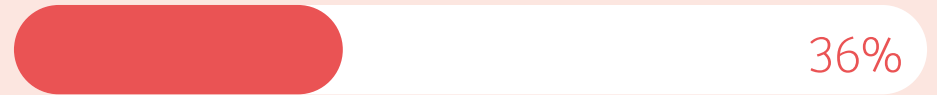

Onbekend

Is er vooraf een verklarende analyse gemaakt?

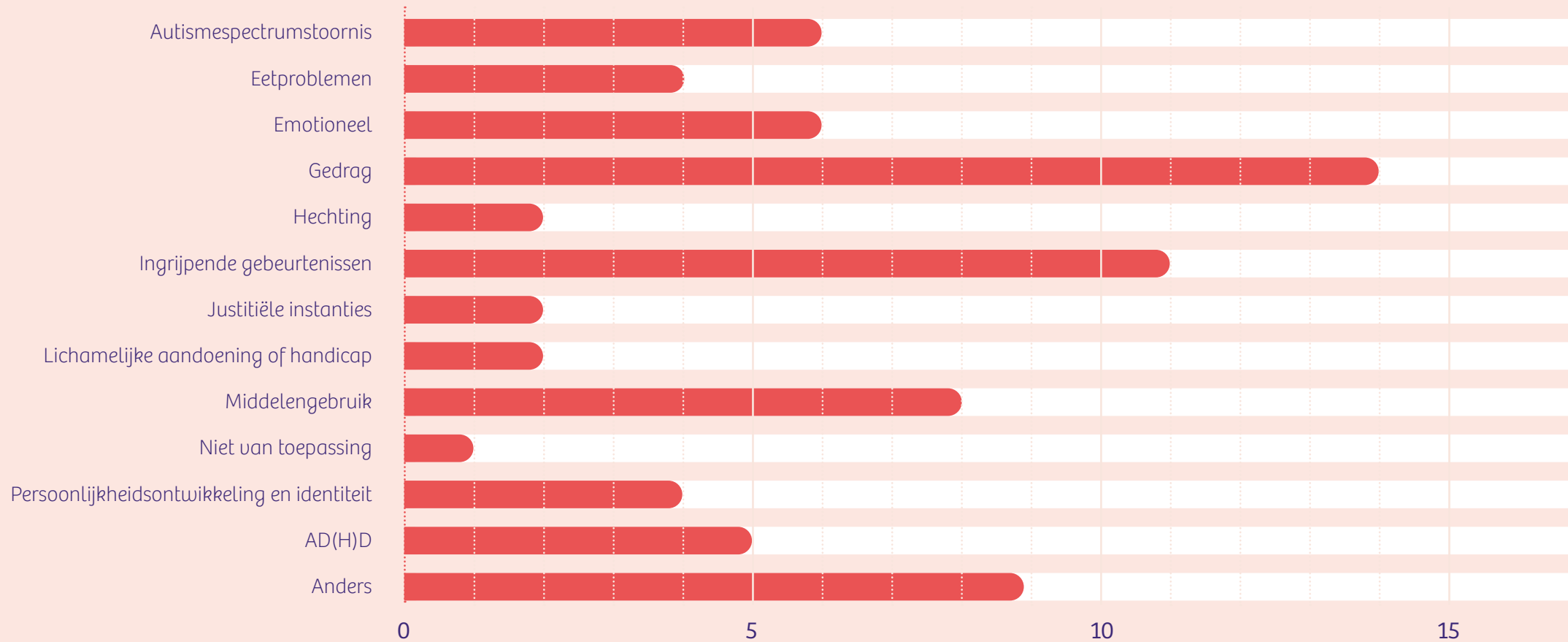
Ja

Nee

Problematiek

Duiding problematiek

Bij aanmelding geeft de benoemde problematiek niet altijd een goed beeld van de onderliggende verklaring. In het analyseren van het probleemgedrag zoeken we naar de samenhang tussen kenmerken en symptomen en waar mogelijk ook de relatie met de oorzaak. Dit doen we door middel van de verklarende analyse (VA).

In de verklarende analyses blijkt veelal een verklarende factor te liggen in de context waarin de jeugdige opgroeit, terwijl in de keuzes en aanpak van de problematiek over de jaren heen de gedragsproblemen van jeugdigen en de symptomen centraal staan.

In 92% van alle inbreng speelde een verblijfsuraagstuk een rol, d.w.z. een aanmeldingsuraag die te maken heeft met in- (16%), uit- (20%) of doorstroom(56%). Vaak is er sprake van al vele jaren hulpverlening door diverse aanbieders en verwijzers.

Complexe problemen worden groter omdat bekende aanpakken onvoldoende werken en de gecontracteerde verblijfsplekken niet kleinschalig of passend genoeg zijn.

Ouderperspectief

Veel kinderen groeien op in gezinnen waar ouders kampen met ernstige problemen. Het belemmert ze in hun opgroeisituatie en vaak ook het volgen van onderwijs.

Een kleine groep kinderen heeft daarbij zoveel kind problematiek dat het zowel thuis als op school vastloopt. In de zoektocht ervaren veel ouders onbegrip en overbelasting, bovenop de intensieve dagelijkse zorg voor het kind. Er ontbreekt vaak een gedeelde verklarende analyse die richting en houvast geeft. En aan professionals die hier regie op voeren, waardoor fragmentarisch en aanbodgericht werken kan worden voorkomen.

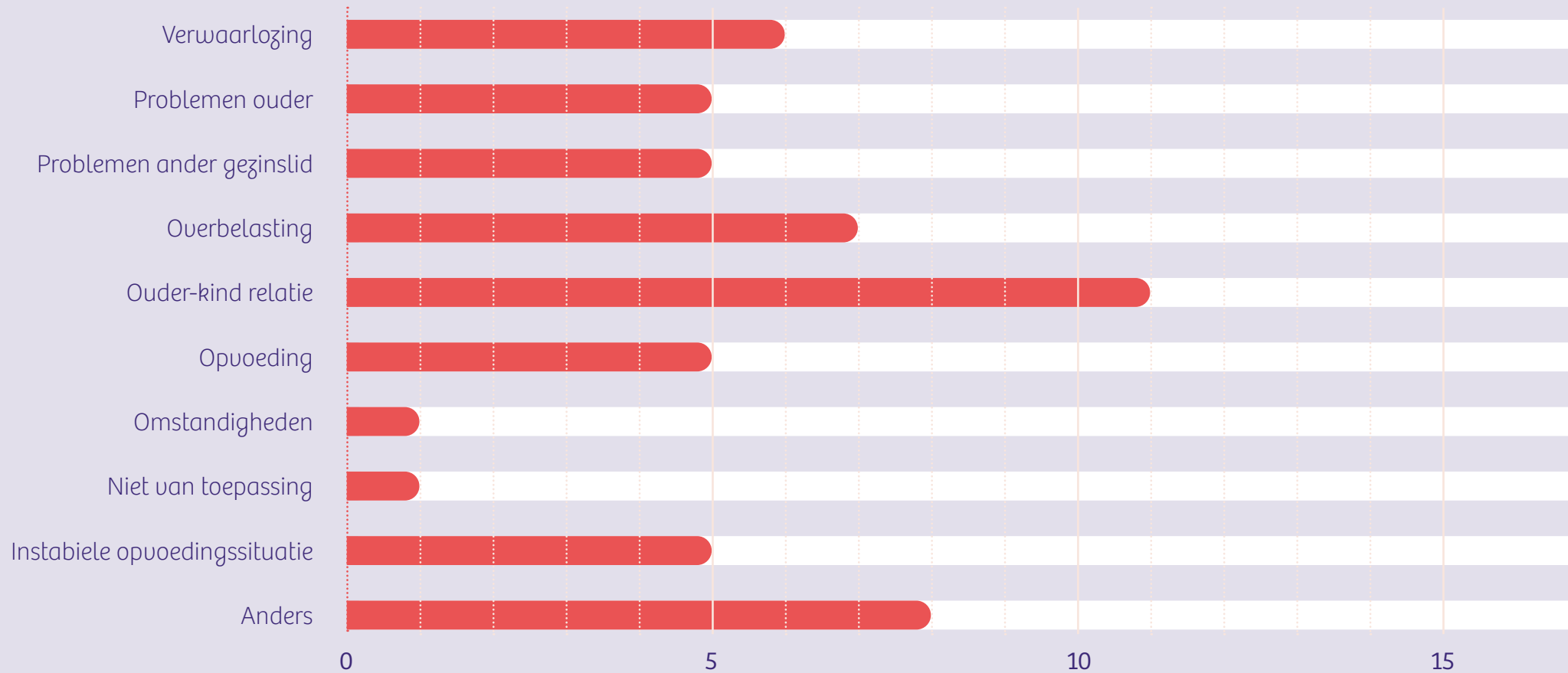
De volgende obstakels treden op:

- Veel, beperkt beschikbare, wisselende hulpverleners.
- Versnippering van aanbod.
- Onvoldoende kennis van de problematiek bij professionele regievoerders, als casusregisseurs of jeugdbeschermers waardoor beoordelingen en verantwoordingen steeds opnieuw plaatsvinden.

In veel casussen ontbreekt het aan een tijdige onderkenning en signalering van het ontstaan van een dergelijk falend hulpverleningstraject. Hierdoor ontstaat vaak een nodeloze verergering van het probleem en een lang en voor alle betrokkenen, jeugdige, ouders en hulpverleners slopend proces.

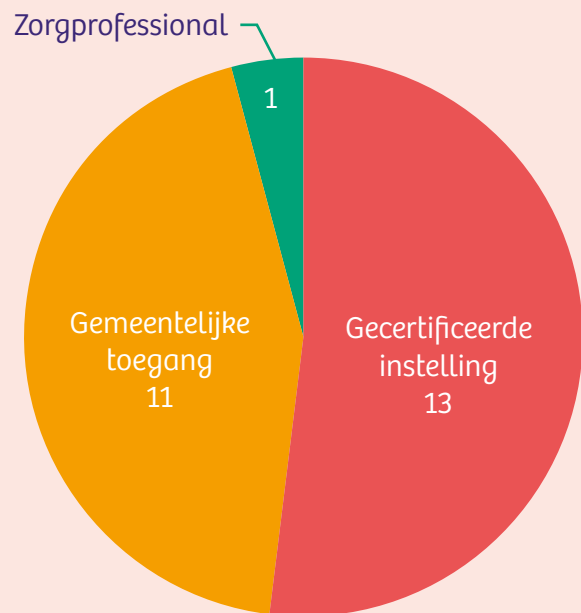

Aantal cliënten per problematiek ouders

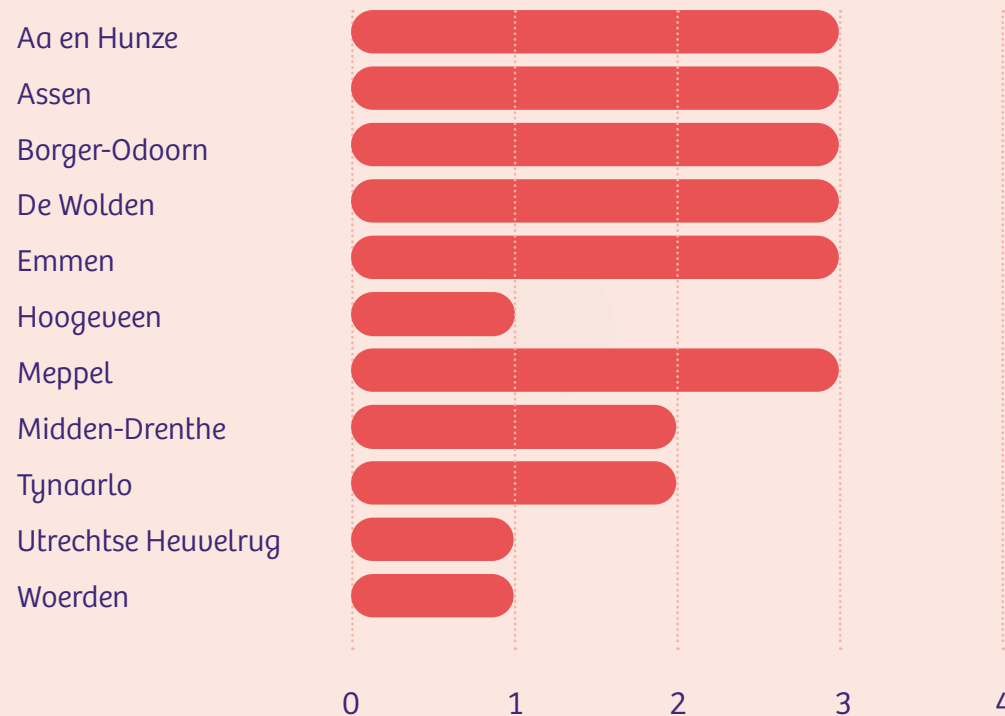

Aanmeldgegevens

Wie stelt de vraag

Aantal cliënten per verantwoordelijke gemeente

Schadelijke zorg

Met schadelijke zorg bedoelen we zorg die meer schade aanricht dan problematiek voorkomt. Belangrijk is dat bij het inzetten van een interventie afgewogen wordt of de interventie mogelijk kwaad doet waardoor het beter is om iets anders te doen of misschien zelfs wel niks te doen. We benoemen hier de volgende situaties:

- Jeugdigen plaatsen en laten verblijven binnen voorzieningen waar men de problematiek niet aan kan, met doorplaatsing tot gevolg. Dit vindt plaats bij plaatsingen zonder een verklarende analyse, een plaatsing op beschikbaarheid van plek, een plaatsing op basis van diagnose i.p.v. op een behoefte aan pedagogische context en begeleiding.
- Het niet tijdig onderkennen van complexe, ernstige psychische problematiek waardoor men vanuit een gebrekkige probleem-analyse werkt en stukjes van de problematiek aanpakt maar de situatie verslechtert.

Crisissituaties bepalen de aanpak.

Voor verwijzers en hulpverleners is het erg moeilijk een passende plek of combinatie van zorg te vinden voor een jeugdige met meervoudige problematiek. Vaak is deze passende plek niet voorhanden waardoor er niet langer gezocht wordt naar wat heeft deze jeugdige nodig maar, welke plek is voorhanden. Het is dan vaak wachten tot het ook daar weer escaleert en een jeugdige opnieuw in de molen van het vinden van een passende plek komt. Hierin bepaalt de crisis de route, terwijl de beweging naar een pas op de plaats gemaakt zou moeten worden, in te zetten op een gedragen verklarende analyse en vanuit daar passende zorg te organiseren. In de praktijk lukt dit niet altijd omdat de druk van het vinden van een plek groot is. Hierdoor belanden jeugdigen en gezinnen in een negatieve spiraal en helpen wij de gezinnen niet. Het gedrag van de jeugdige wordt de problematiek in plaats van dat het gedrag wordt gezien als reactie op de context. Zo wordt de negatieve spiraal versterkt. De jeugdhulp verergert onbedoeld het probleem van de jongere en zijn/haar gezin.

Een verklarende analyse is meer dan een ingevuld model

Verklarend analyseren

Verklarende analyse
(schema, conclusie
en advies)

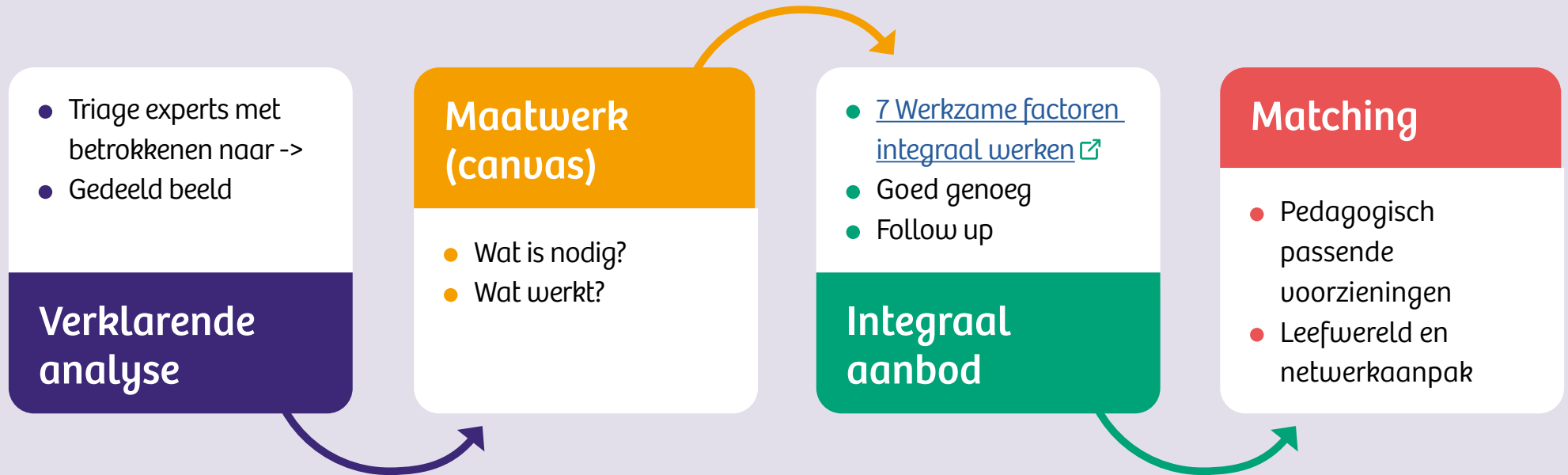
Vervolgondersteuning
tot de juiste richting
gevonden

Een aanmelding is meer dan een ingevuld formulier

We zien een stijging in het aantal aanmeldingen met een VA. In 2022 ging het om 30% van de aanmeldingen die voorzien waren van een VA, in 2023 spreken we van 36%. Nog niet altijd was er ook sprake is van een **gedeelde** analyse. Het ontbreken hiervan veroorzaakt onduidelijkheid over de vraagstelling, de koers en het perspectief. Dit wil je ter tafel voorkomen. Om die reden willen we in 2024 ten volle inzetten op het ontwikkelen van deze werkwijze. Dat maakt dat we in 2024 de VA faciliteren, elke aanmelding waarbij een VA ontbreekt wordt er eerst samen met de jeudige, gezin en de verwijzer een VA opgesteld.

De verklarende analyse levert in veel gevallen een meer genuanceerder beeld en een veel gerichtere omschrijving van de vereisten van de plek, maar ook de ontwikkel mogelijkheden van een kind op. De gedeelde richting biedt iedereen weer perspectief. De follow-up zal moeten uitwijzen in hoeverre adviezen zijn gerealiseerd.

Een gedeelde verklarende analyse is niet genoeg

Maatwerk

Organiseren van maatwerk vraagt veel kennis en ervaring om de juiste mensen te vinden die kunnen samenwerken om het maatwerkadvies te vertalen. Daarbij is het vaak gebonden aan regels. Veel professionals hebben een 'eigenstandige taak en verantwoordelijkheid' terwijl maatwerk vraagt om los van je organisatie en systemen te werken.

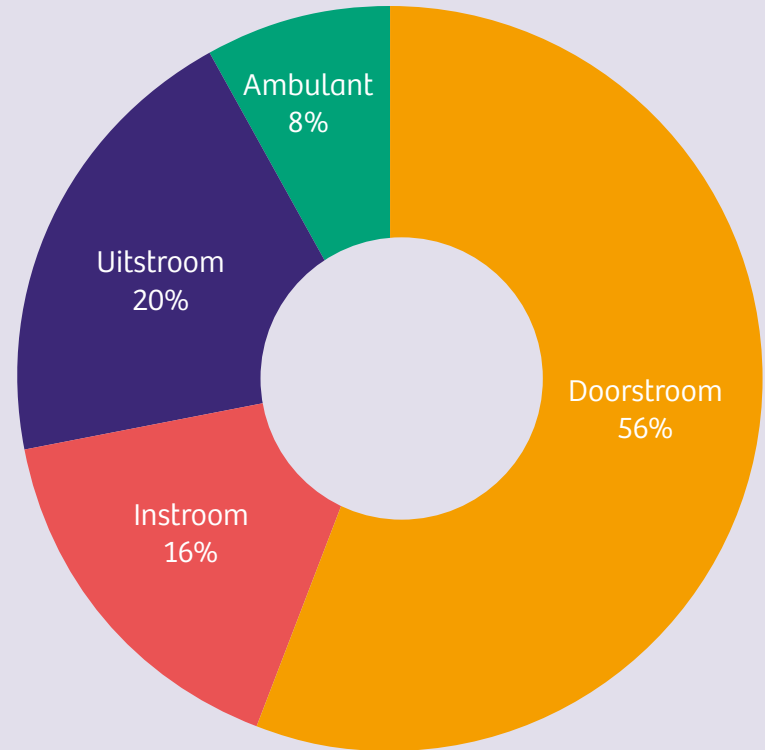
Verwijzers brengen casuïstiek veelal laat in, op het moment dat ze al meerde malen zijn vastgelopen en verschillende interventies onvoldoende resultaat hebben opgeleverd of dat er direct een verblijfsplek nodig is. Er moet dan snel en actief gehandeld worden om verdere schade of verergering van het probleem te voorkomen. Er is dan geen tijd om maatwerk te organiseren omdat dit tijd kost en deze tijd is er dan niet.

Om te komen tot maatwerk gaat het RET inzetten op de doorbraakaanpak vanuit het Instituut van Publieke Waarden (IPW.) De Doorbraakmethode is een beproefde manier van werken langs steeds dezelfde zes processtappen, waarmee je makkelijk en onderbouwd maatwerk kunt leveren in het sociaal domein. Want maatwerk moet makkelijk zijn: om te maken, te verdedigen en te regelen.

Verblijf context vraag

Sinds het gebruik van de landelijke monitor eind 2021 zijn 48 jeugdigen besproken. In 2023 was de context in meer dan de helft van de aanvragen 'doorstroom', m.a.w. verplaatsen naar een (perspectief biedende, duurzame) woonplek.

Bij het zoeken van een passende plek is terughoudendheid bij de aanbieders vanwege de complexiteit van de problemen een veelvoorkomend knelpunt. Niet alleen het expertteam maar ook de verwijzers lopen hier tegenaan.

Matched care

Met een gedeelde verklarende analyse wordt duidelijk onder welke omstandigheden een jeugdige het meest positieve gedrag laat zien. Dat heeft voordelen bij de matching naar een passende voorziening. De analyse wordt vertaald naar perspectief dat aansluit bij wat de jeugdige nodig heeft om te komen tot positief gedrag. Dat betekent niet altijd dat de jeugdige het positieve gedrag meteen laat zien. Met gerichte ondersteuning kan de periode van internalisatie van ander gedrag worden overbrugd.

Dit proces van matching vraagt extra expertise aan de kant van de verwijzer en bij het expertteam moeten mogelijkheden zijn om (tijdelijke) risico's in te schatten en op te vangen. De aanbieder moet de specifieke (on)mogelijkheden van de instelling kennen.

Bij matching naar huis leidt de gedeelde verklarende analyse ook regelmatig tot een situatie waarbij het kind weer of meer thuis kan verblijven omdat niet zozeer uitgegaan wordt van de ideaal wenselijke situatie maar de best haalbare situatie voor zowel kind als ouders.

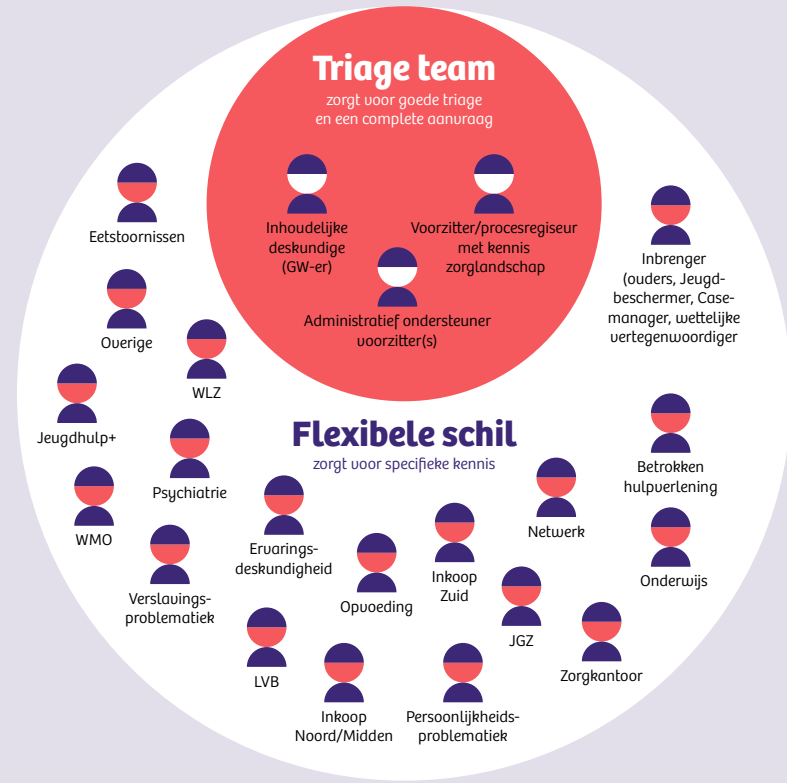
It takes a network to raise a child...

Wat gaan we dan nu anders doen?

De samenstelling van het RET verandert, er is een vast triage-team, de voorzitter/procesregisseur en een inhoudelijke deskundige.

Zij worden ondersteund door een administratief medewerker. Omdat iedere vraag die aan het RET gesteld wordt uniek is, vraagt dit telkens om specifieke kennis en expertise om die unieke vraag van een gedegen advies te voorzien aan te laten schuiven.

Daarom bouwt het RET aan een netwerkorganisatie met een brede flexibele schil die op basis van expertise verbonden zijn aan het RET.

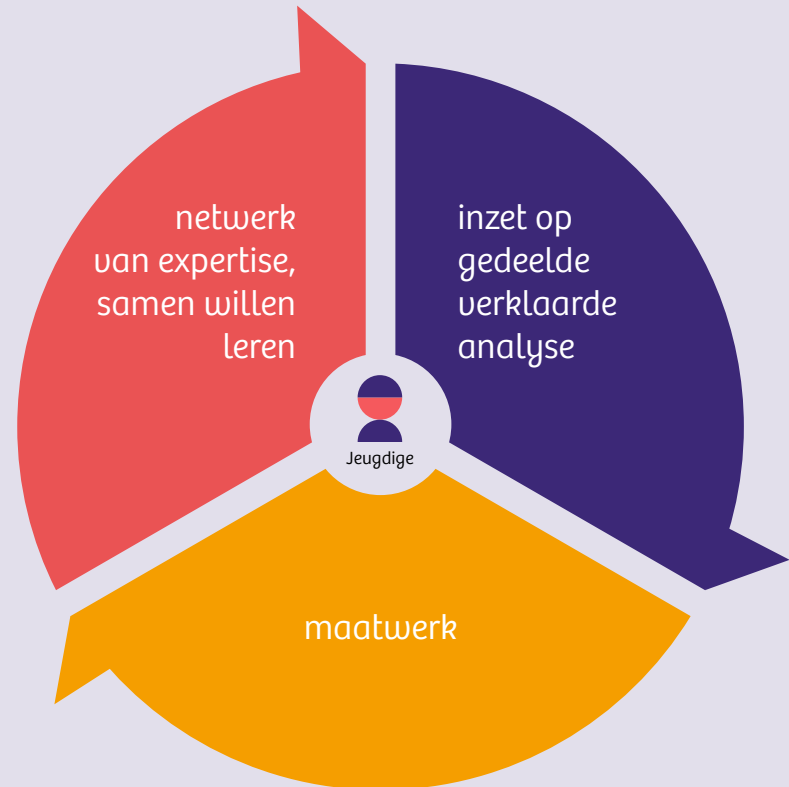

It takes a network to raise a child...

Hoe willen we ons doel bereiken?

Als inbrenger wil je graag geholpen worden, als ouder of jeugdige voelt het bespreken van de situatie in het RET soms als laatste redmiddel. Daarom is het van belang dat iedereen teureden kan zijn over de uitkomst van de bemoeienis van het RET. Soms is dit niet de uitkomst die je bij aanvang misschien bedacht had maar het moet een uitkomst zijn die de jeugdige en zijn ouders/verzorger/netwerk verder helpt. Daarom zijn 4 elementen belangrijk.

1. De jeugdige en diens ouders/verzorgers/netwerk zijn altijd betrokken;
2. Er is een actuele en gedeelde verklarende analyse;
3. Er wordt gewerkt aan een maatwerkoplossing;
4. Samen leren en signaleren we om zo de leemtes in het zorgaanbod te ontdekken.

De keten

Het expertteam is niet bedoeld voor crisis of acute veiligheidsvragen. We zien echter een relatie met problematiek zoals: verwaarlozing, tienermoeders, seksueel grensoverschrijdend gedrag, afhankelijkheidsrelaties, huiselijk geweld, suïcide. Bij casuïstiek waar vanuit crisis is gehandeld zien we vooral oplossingen voor de korte termijn. Het expertteam ziet dat er bij veel aangemelde casussen sprake is van langdurige en gestapelde hulpverlening. Het blijkt dat informatie niet gedeeld wordt of niet wordt opgevraagd bij professionals die eerder betrokken waren, waardoor er niet wordt geleerd van de complexe zaken waar de hulpverlening in vastloopt. Door zo uroeg mogelijk in de keten de tijd te nemen voor een zo compleet mogelijk beeld (eerst begrijpen, dan (be)handelen) kan hulpverlening effectiever en efficiënter worden ingezet.

Het expertteam ziet vaak een lage sociaal-emotionele leeftijd, dan wel een groot verschil tussen deze leeftijd en het IQ.

Dit kan van grote invloed zijn op het gedrag, de belastbaarheid, de leerontwikkeling en de leerbaarheid van de jeugdige. Daarbij heeft het vaak effect op de omgeving; de jeugdige wordt overvraagd (overschatting, vragen naar reflectie terwijl degene dit niet kan) of de omgeving geeft een andere betekenis aan het gedrag. Het expertteam ziet grote onmacht bij verwijzers om met de pathologie van ouders om te gaan.

De ouders worden als ervaringsdeskundige gezien, als gezonde volwassene, maar ze zijn dit niet altijd.

Het expertteam ziet in vastgelopen casuïstiek dat onderwijs geen prioriteit meer lijkt te hebben. Leerplichtambtenaren, onderwijsconsulenten en adviseurs passend onderwijs zouden vaker ingezet kunnen worden als lid. Dit geldt ook voor adviseurs van aanpalende wetgeving, of het organiseren van expertise op gebied van veiligheid (ongewenst of grensoverschrijdend gedrag of zelfs schadelijk en extreme afhankelijkheidsrelaties).

Opuallende rode draden in de aanmeldingen:

- Het perspectief ontbreekt vaak in de langdurige hulpverleningsgeschiedenis
- Een gedeelde verklarende analyse ontbreekt of is onvolledig
- Basis(behoeften) van een gezin zijn vaak niet op orde
- Er wordt vaak symptoomgericht en aanbodgericht verwezen en te weinig aangesloten op onderliggende factoren
- Ouders zijn overbelast, er wordt geen hulp geboden voor hetgeen de problematiek in het gezin in stand houdt
- Veel wisselingen van professionals
- Dat bij bijna alle casuïstiek duidelijk geworden is dat er problemen op school of schooluitval speelt, dit percentage is gestegen ten opzichte van 2022
- Jeudigen, ouders en netwerk worden onvoldoende meegenomen in de te maken keuzes
- Vaak speelt er problematiek bij ouders die van invloed zijn op de jeugdige

De ondernomen acties n.a. v. de geconstateerde rode draden waren van 2022 zijn

- Uitbreiden flexibele schil zoals deelname van Fier Friesland, VNN omdat uit de rode draden bleek dat verslaving en afhankelijkheidsrelaties hoog risico zijn maar nog niet eerder aan tafel hebben gezeten;
- Onderwijs d.m.v. samenwerkingsverbanden verbonden aan het RET omdat schooluitval of problemen binnen het onderwijs een opvallende rode draad zijn;
- Ook kennis over het betrekken van het netwerk en cliëntervaring, zodat het in 2024 beter lukt om het sociale netwerk te betrekken en de jeugdige zich zien, gehoord en begrepen voelt en onderdeel is van de beslissingen.

Vooruitblik

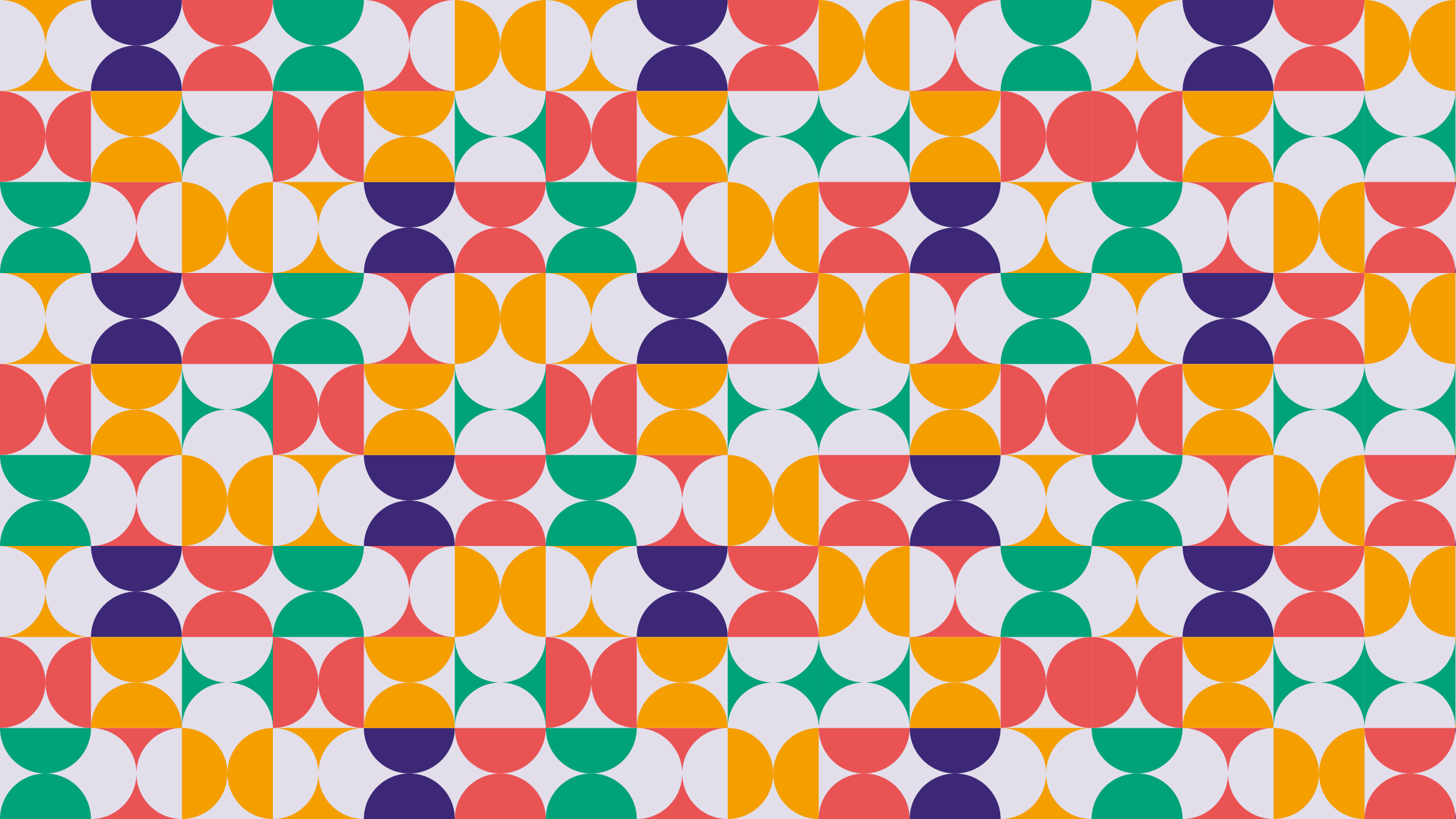
In 2024 willen we als Regionaal Expertteam Jeugd Drenthe 4 onderwerpen prioriteren te weten

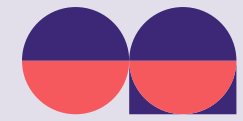
1. het belang van onderwijs,
2. de follow up na advies van het RET,
3. de opvolging en realisatie van het advies van het RET binnen een bepaalde periode en
4. de verbinding in de keten. Te denken aan veiligheid (MDA++), zorg en strafketen zorg en veiligheidshuis Drenthe).

Dit zijn belangrijke speerpunten in 2024 en daarna.

Ook de samenhang met andere opgaven, zoals die in de Hervormingsagenda Jeugd 2024-2028 en de opgaven die we gezamenlijk hebben in het bovenregionale netwerk JENN van Groningen, Friesland en Drenthe is een belangrijk kader voor 2024.

Het RET wil in 2024 dat de expertise naar de plek gaat waar de problematiek speelt en ook de ervaring met goedlopende oplossingen bijhouden en delen. Het RET zal samen optrekken met de ontwikkelingen rondom Regie op plaatsing, waardoor niet iedereen individueel en op persoonlijke titel als verwijzer hoeft te zoeken naar een plek, maar een professional vanuit het RET expliciet de opdracht heeft om zicht te houden op alle bedden, de bezettingsgraad, de kwaliteit en de expertise.

regionaal expertteam
jeugd **drenthe**

www.regionaalexpertteamdrenthe.nl